

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Štěpánovou, Ph.D., ve věci

žalobce: **M. K.**
státní příslušnost Ukrajina

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 29. 10. 2021 č. j. OAM-98/LE-VL12-VL14-2021, o udělení mezinárodní ochrany

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 10. 2021, č. j. OAM-98/LE-VL12-VL14-2021, **se ruší** a věc se žalovanému vrací k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje

Odůvodnění:

I. Specifikace věci

1. Rozhodnutím žalovaného, jak je označeno výše, byla zamítnuta žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná ve smyslu § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), s poukazem na skutečnost, že země původu žalobce, Ukrajina, je tzv. bezpečnou zemí původu.

II. Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

2. Z hlediska skutkových zjištění, která mají vztah k žalobou napadenému rozhodnutí, vzal krajský soud ze správního spisu žalovaného za prokázáno, že žalobce dne 24. 8. 2021 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Tvrzeným azylovým důvodem je strach z pronásledování organizovanou skupinou prodávající drogy, o jejíž činnosti žalobce zpravil policejní orgány.
3. O žádosti žalobce žalovaný rozhodl napadeným rozhodnutím, jež nabylo právní moci dne 3. 11. 2021, tak, že se žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 2 zákona o azylu zamítá jako zjevně nedůvodná.
4. Správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí mj. z informací o zemi původu z července 2021 hodnotící Ukrajinu jako bezpečnou zemi původu. Opřel se rovněž o definici bezpečné země dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a vyhlášku č. 328/2015 Sb., která v § 2 zahrnuje Ukrajinu mezi bezpečnými zeměmi původu.

III. Obsah žaloby

5. Žalobce proti uvedenému rozhodnutí podal včasnou žalobu. Napadenému rozhodnutí vytýká zejména nesprávné posouzení země původu žalobce jako bezpečné země, neboť ukrajinské prevenční systémy nejsou natolik efektivní, aby dokázaly reálně eliminovat žalobcovo ohrožení. Namítá dále, že závěry žalovaného týkající se bezpečnosti země původu nebyly dostatečně odůvodněny. V rozhodnutí absentuje posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany. Z uvedených důvodů žalobce navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí.

IV. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Zdůrazňuje, že žalobce nikterak neprokázal, že v jeho případě nelze Ukrajinu za bezpečnou zemi považovat. Žádost o mezinárodní ochranu žalobce žalovaný považoval za účelovou, podanou s cílem vyhnout se vyhoštění.

V. Posouzení věci krajským soudem

7. Krajský soud shledal žalobu přípustnou, podanou oprávněnou osobou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s.ř.s.“) a včasnou (§ 72 odst. 1 s.ř.s.).
8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že **žaloba je důvodná**. Ve věci soud rozhodl bez nařízení jednání.
9. V přezkumném řízení soudním je soud povinen zkoumat, zda vydané rozhodnutí je zákonné a bezvadné. Základním pravidlem rozhodování správních soudů je přitom přezkum rozhodnutí správního orgánu na základě skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Citované pravidlo odráží přezkumný charakter správního soudnictví. Rozhodování soudu totiž není dalším stupněm správního řízení.
10. Od uvedeného principu je ovšem možno se za specifických podmínek odchýlit. Jedna z výjimek plyne z práva EU, konkrétně ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, tedy směrnice 2013/32/EU (tzv. procedurální směrnice). Podle čl. 43 odst. 3 směrnice platí, že členské státy zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně.
Tento požadavek práva EU je přímo použitelný na řízení před krajským soudem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015 - 32).
11. Další výjimky z principu zakotveného ustanovením § 75 odst. 1 s.ř.s. plynou z práva na život a ochranu zdraví člověka, chráněných ústavou i mezinárodním právem, vyjádřených zejména v člancích 2 a 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též jen „Evropská úmluva“) a s tím související zásada *non refoulement* (srovnej nově například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2022, č. j. 9 Azs 13/2022 - 32, či ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31). Články 2 a 3 Evropské úmluvy v kontextu zásady *non refoulement* jsou vyjádřené v čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Přinášejí mezinárodní závazek České republiky nevystavit žádnou osobu podléhající její jurisdikci újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 - 131). Zásada přímé aplikace čl. 2 a 3 Evropské úmluvy přitom vyplývá přímo z článku 10 Ústavy.
12. Na základě výše uvedeného krajský soud v právě souzené věci prolomil pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s.ř.s. a žalobu žalobce posoudil na základě skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodování.
13. Důvod takového postupu je nasnadě. Skutečnost, že na území Ukrajiny, jíž je žalobce státním občanem, probíhá ozbrojený konflikt, je k okamžiku rozhodování krajského soudu bohužel všeobecně známou skutečností, jíž není třeba prokazovat (viz

např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 2. 3. 2022, č. j. 41 Az 2/2022-48). V době rozhodování žalovaného, tj. ke dni 29. 10. 2021, však situace na Ukrajině nebyla takto vyhodnocena a nedalo se hovořit o konfliktu, který by zasahoval celé její území.

14. Žalovaný napadené rozhodnutí založil zejména na konstatování, že Ukrajina je tzv. bezpečnou zemí původu, a proto žalobci v případě jeho návratu nehrozí vážná újma předpokládaná zákonem o azylu.
15. Nejpozději k 24. 2. 2022 nicméně Ukrajina za bezpečnou zemí původu ve smyslu definice bezpečné země dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu již nemůže být považována. Vyhlášku č. 328/2015 Sb., která v § 2 zahrnuje Ukrajinu mezi bezpečnými zeměmi původu, nadále nelze ve vztahu k Ukrajině aplikovat.
16. Z nových skutečností plyne podle krajského soudu důvodná obava, že by žalobci hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, pokud by byl vrácen do státu, jehož je státním občanem. Za vážnou újmu se podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu pokládá rovněž ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního ozbrojeného konfliktu. S ohledem na dění panující v zemi původu žalobce by jeho navrácení mohlo znamenat narušení mezinárodních závazků České republiky. Uvedené plyne z již výše zmiňované zásady přímé aplikace čl. 2 a 3 Evropské úmluvy v souladu s čl. 10 Ústavy.
17. Za této specifické situace proto nemůže napadené rozhodnutí žalovaného obstát a krajský soud přistoupil k jeho zrušení.
18. Vzhledem k bezprecedentní situaci panující na Ukrajině bude potřeba, aby žalovaný náležitým a přezkoumatelným způsobem posoudil ve světle současného vývoje a s ohledem na výše uvedené souvislosti současnou bezpečnostní situaci na území Ukrajiny, k čemuž si v dostatečném rozsahu obstará relevantní a v maximální možné míře aktuální informace.
19. Správní soud totiž nemůže plnit funkci dalšího stupně správního řízení. Nemůže za žalovaného provést nové posouzení skutkového stavu, na jehož základě by mohl relevantně rozhodnout o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu či jej odkázat na využití institutu dočasné ochrany ve smyslu zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, a to v návaznosti na prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana. Případným podáním žádosti žalobce o dočasnou ochranu pak v souladu s § 6 odst. 4 zákona č. 65/2022 Sb. dochází k přerušení řízení o mezinárodní ochraně po dobu trvání dočasné ochrany podle tohoto zákona.

VI. Závěr a náklady řízení

20. Krajský soud tedy ze všech uvedených skutečností napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1, 4 s.ř.s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém tento bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku podle § 78 odst. 5 s.ř.s.

21. Jelikož ke zrušení napadeného rozhodnutí došlo kvůli vážné změně situace na Ukrajině nastalé po vydání napadeného rozhodnutí, nezabýval se krajský soud pro nadbytečnost jednotlivými žalobními námitkami směřujícími do napadeného rozhodnutí.
22. O náhradě nákladů řízení mezi žalobcem a žalovaným bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť, ač žalobce byl v řízení procesně úspěšný, z obsahu spisu vyplývá, že mu žádné náklady v souvislosti s tímto řízením nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Ostrava 2. května 2022

JUDr. Kateřina Štěpánová, Ph.D.
samosoudkyně